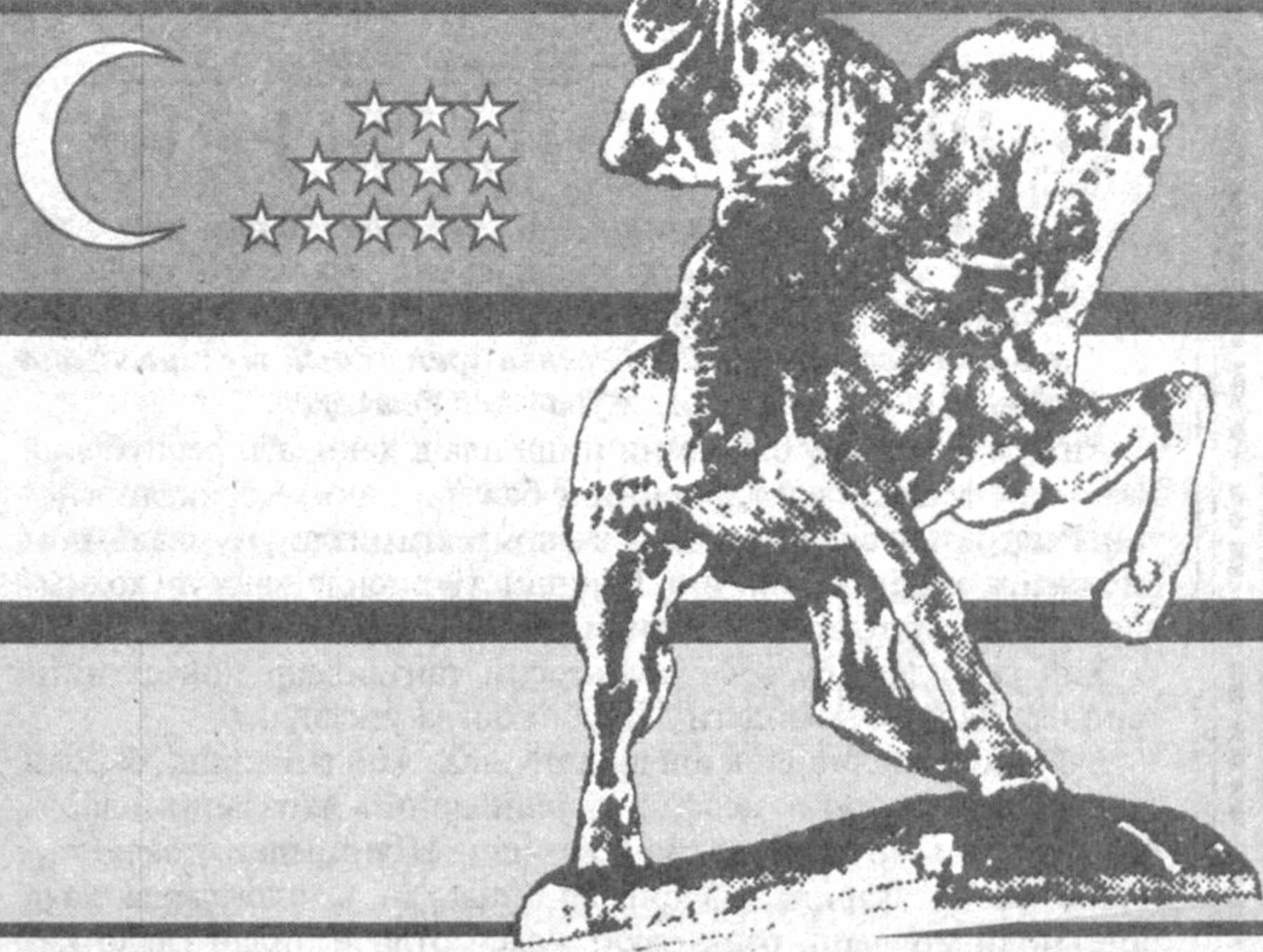
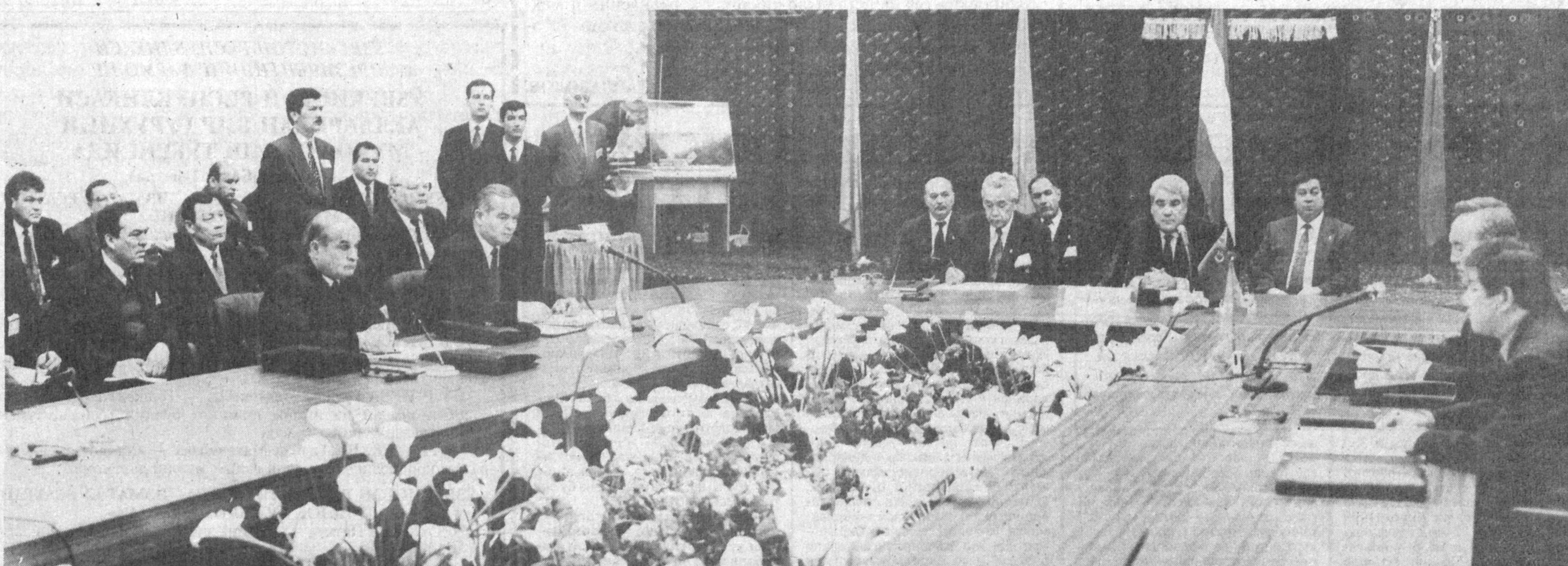

1991 йил 1 январдан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

7 март, сешанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 46 (1048)

ОРОЛ — БАРЧАМИЗНИНГ ДАРДИМИЗ

Ф. ҚУРБОНБОВ (ЎЗА) олган сурат.

3 март кuni Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Орол денгизи муаммосига бағишланган анжуманида иштирок этиш учун Туркменистон Республикасининг Тошхувоз вилоятига ташриф буюрди.

Орол денгизи муаммоси бугунги кунда Марказий Осиё халқларининг ягона дардига айланди. Денгиздаги сув сатҳининг пасайиб бориши, минтақадаги табиий мувозанатнинг бузилиши оқибатида экологик бухрон юзга келди. Бу нафақат оролбўйи ҳудудда, балки иқтисодий жиҳатдан ўттиш даврини бошдан кечириётган Марказий Осиё мамлакатлари табиий муҳитида, қишлоқ ҳўжалигида ҳам ўз аксини топтоқда. Минглаб тектар ерлар сувсиз қолди. Мутахассислар денгиз чекиниши натижасида ҳосил бўлган қумликлардан кўтарилган турли минерал тузлар ҳатто Помир тоғидаги музликлар устини ҳам қоплаганини аниқлашган эди.

Мамлакатимиз раҳбари Оролни сақлаб қолиш, денгизнинг қуриши натижасида юзга келадиган табиий номуносивилик оқибатларини аллақачон минтақа доирасидан чиқиб, халқаро аҳамият касб этганини бир неча бор таъкидлаган. Бир-

лашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши каби нуфузли ташкилотлар минбаридан туриб жаҳон ҳам-жамияти, ривожланган давлатлар ушбу муаммони ҳал этишга тезлик билан бош қўйишлари лозимлигини айтган эди.

Марказий Осиё давлатлари ўз мустақиллигининг дағдағаси йилларидаёқ иқтисодий қийинчиликларга қарамай, Орол денгизини сақлаб қолиш, минтақадаги экологик вазиятни барқарорлаштириш йўлида кучларини бирлаштириш, баҳам-жиҳат, ҳамкорликда фаолият кўрсатиш лозимлигини англаб етдилар. 1993 йили Марказий Осиё давлатлари раҳбарлари ана шу мақсадда Қозоғистон Республикасининг Қизил Ўрда вилоятида йиғилдилар. 1994 йили эса Қорақалпоғистон Республикаси пойтахти Нукус шаҳрида Орол денгизи муаммосига бағишланган иккинчи учрашув ўтказилди.

Давлат раҳбарларининг ушбу икки учрашуви давомида Орол муаммоларини ҳал этиш, экологик таназзул минтақасидаги аҳоли турмушини яхшилаш борасида талай сўзлашлар бўлиб берди. Жумладан, Орол денгизини қутқариш бўйича халқаро жамғарма, давлатлараро кенгаш ва унинг иш-

чи органлари ташкил этилди. Нукусдаги учрашувда давлатлараро кенгашнинг «яқин 3-5 йил ичида минтақанинг ижтимоий-иқтисодий ривожини таъмин этган ҳолда экологик аҳволни барқарорлаштириш бўйича аниқ чора-тадбирлар дастури» қабул қилинган эди.

Марказий Осиё давлатлари раҳбарлари амалга оширилган ва оширилаётган ишларни кенг таҳлил этиш, амалий чора-тадбирларни янада кучайтириш мақсадида бу гал Тошхувоз вилоятига йиғилдилар.

Тошхувоз вилояти аэропорти Марказий Осиёдаги беш давлат байроқлари билан безатилган. Минг йиллар давомида ёнма-ён яшаб, қон-қариндош бўлиб келган, маданий-маънавий анъаналари бир бўлоқдан сув ичган ушбу халқлар раҳбарларининг учрашуви муборак Рамазон ҳайити байрами қувончлари билан қўшилиб кетди.

Байрам тўсини олган аэропортда Ўзбекистон Президенти Ислам Каримовни Туркменистон Президенти Сапармурод Ниёзов кутиб олди. Кутиб олиш маросимида Ўзбекистон Республикасининг Туркменистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Абдулаҳат Жалилов ҳам ҳозир бўлди.

Тошхувозликларнинг етти яшаридан етмиш яшари-

гача Марказий Осиё давлатлари раҳбарлари, жумладан, Ўзбекистон Президенти Ислам Каримовни кутиб олиш учун кўчага чиққан. Орол денгизи муаммоси тузайли жабр чекаётган вилоят аҳолиси давлат бош-лиқларининг ушбу учрашувига катта умид билан қараётгани табиийдир. Бугунги кунда Орол денгизи атрофидаги 10 миллиондан ортиқ аҳоли экологик фалокат оқибатларини бошдан кечирмоқда.

Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбаев, Қирғизистон Президенти Аскар Акаев, Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов, Туркменистон Президенти Сапармурод Ниёзов иштирокдаги анжуман Тошхувоз вилояти ҳокимлигида бошланди. Уни Туркменистон раҳбари С. Ниёзов очди. Шундан сўнг Қозоғистон Президенти Н. Назарбаев Орол денгизини қутқариш бўйича халқаро жамғарма фаолияти ҳақида маъруза қилди. Кенгаш кун тартибига киритилган асосий масалалардан бири ҳам мазкур жамғармага маблағ ажратилишини муҳокама этиш эди.

Ушбу жамғарма бугунги кунда жаҳон жамоатчилиги, халқаро молиявий ташкилотлар эътиборини торт-

моқда. Жаҳон банки Оролбўйи ҳудудда табиий мувозанатни тиклаш, аҳоли турмушини яхшилашга қаратилган лойиҳаларни маблағ билан таъминлашга рози. Европа иттифоқи, ЕХХТ каби нуфузли ташкилотлар ҳам жамғарма фаолиятини қўллаб-қувватлаётди.

Ислам Каримов кенгаш иштирокчилари диққатини Орол денгизига қўйилиши лозим бўлган сув Амударё ва Сирдарё бўйлаб қўрилган сув омборлари, баҳорги тошқинлар туфайли денгизга етиб келмай, йўл-йўлак сунғий қўллар ҳосил қилаётганига қаратди. Бундай ҳоллар икки дардан сув ичувчи беш мамлакатда ҳам ўз бермоқда.

Давлат раҳбарлари анжуманда Оролни қутқариш бўйича халқаро жамғарма ва давлатлараро кенгаш ижроия қўмитасининг таркиби билан боғлиқ масалалар ҳам қўриб чиқилди. Н. Назарбаев иккинчи марта Оролни қутқариш бўйича халқаро жамғарма президенти қилини айланди.

Шу йилнинг 18-20 сентябрь кунлари Нукус шаҳрида БМТ билан ҳамкорликда Орол денгизи муаммоси бўйича халқаро анжуман ўтказиш ҳақидаги Ўзбекистон Президенти Ислам Каримовнинг таклифи ақидлик билан маъқулланди.

Давлат раҳбарлари Орол денгизини қутқариш бўйича давлатлараро кенгаш ижроия қўмитаси фаолияти, унинг белгиланган чора-тадбирлар дастури юзасидан амалга ошираётган ишлари ва келгуси ҳамкорлик режаларини муҳокама этидилар. Анжуман якунида давлат раҳбарларининг ушбу учрашув якунларига оид қўшма баёноти қабул қилинди. Шу кун анжуман ўз ишини тутатди.

Сафар давомида Ўзбекистон раҳбарига республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Қорақалпоғистон Жўқорги Кенгеси раиси У. Аширбеков, Хоразм вилояти ҳокими М. Жуманиёзов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

Шу кунги Ислам Каримов Тошкентга қайтиб келди. Мамлакатимиз раҳбарини Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, республика Бош вазир А. Музалов, Президентнинг давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Фуломов, ташқи ишлар ҳуқуқи ва ўзаро фойдаланиш бўлими раиси К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Муҳаммад ШАРИФ,
(ЎЗА махсус муҳбири).Тошкент — Тошхувоз —
Тошкент.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ТОЖИКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ТУРКМЕНИСТОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИНИНГ ҚЎШМА БАЁНОТИ

1995 йил 3 март, ТОШХУВОЗ ШАҲРИ

қўшничилик ва ўзаро ҳурмат давлатларимизнинг бир-бирига ўзаро муносабатида асосий тамойиллар бўлиб қолишини таъкидлаймиз. Биз мамлакатларимиз ўртасида сиёсий, савдо-иқтисодий, илмий-техник, маданий ва ижтимоий соҳаларда мутақам ҳамкорлик қилиш учун мақбул шарт-шароит яратиб беришга ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёр эканлигини баён қиламиз.

Тошхувозда тўпланган Марказий Осиё давлатлари бошлиқлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 1995 йил 18-20 сентябрь кунлари Нукус шаҳрида Орол денгизи муаммоларига бағишланган халқаро конференция ўтказиш ҳақидаги таклифини маъқуллайдилар

ва қўллаб-қувватлайдилар. Биз бу тадбирни жаҳон ҳам-жамиятининг мазкур оламшумул муаммони ҳал этишда манфаатдор томон сифатида иштирок этиши деб биламиз.

Мазкур минтақада истиқомат қилаётган халқлар тарихий, маданий тараққиётининг муштараклиги билан бирлашганлиги, уларни асрий анъаналар ва маънавий қадриятлар жиғлаштириб тургани. Улар ҳар доим ўзаро ҳурмат, тинч-тотувлик ва яхши қўшничилик руҳида биргаликда яшаб келишган.

Умумий маънавий қадриятлар билан бир қаторда бизни, шунингдек, энергетик, сув ва минтақанинг бошқа табиий ресурсларидан фойдаланишга асослан-

ган анъанавий савдо-иқтисодий алоқалар ҳам бирлаштириб туради.

Биз, янги давлатларнинг раҳбарлари, бунини унутмаслигимиз, буюк ажодларимиздан қолган бой мероси бундан кейин янада бойитиш, бу бойликдан мамлакатларимиздаги мавжуд иқтисодий салоҳиятни янада юксалтириш йўлида фойдаланишга амалий ишларимиз билан қўллаб-қувватлаш лозим. Бу салоҳиятдан экологик тусдаги ҳаётий муҳим масалаларни ҳал этишда фойдаланиш даркор. Орол муаммоси бу масалаларнинг энг муҳими ҳисобланади.

Мамлакатларимиз бугунги кунда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва ҳамкор-

лик ташкилоти, МДХ ҳамда бошқа нуфузли халқаро ташкилотларга аъзодир. Биз ташқи сиёсатда халқаро ҳуқуқларнинг барча эътироф этган тамойилларига риоя этган ҳамда уларга амал қилган ҳолда, ҳудудий яхлитлик ва бир-биримизнинг мустақиллигимизни сўзсиз ҳурмат қилиш, тарихий шакллари чегараларни тан олиш лозимлигини эътироф этамиз. Биз, шунингдек, ҳар бир давлатнинг ўз тараққиёт йўлини, давлат ва жамият қурилиши андозаларини танлаб олиш ҳуқуқини эътироф этамиз, унингнинг бир-биримизга нисбатан мақсадларимиз бирлигига шубҳа уйғотувчи, нодўстона қўллар манфаатларига хизмат қилувчи баёнотлардан

тийилиб туришга тайёр эканлигини баён этамиз.

Биз давлат қурилиши, мамлакатларимизда демократик қадриятларга асосланган, экстремизмнинг сиёсий, диний ва бошқа шакллари рад этиладиган алоқалик жамият барпо қилиш соҳасида ҳам худди шундай вазифаларни ҳал қилмоқдамиз. Биз бир-биримиз билан ҳамда бошқа мамлакатлар билан ҳам икки томонлама, ҳам кўп томонлама, ҳам тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдаланиш ҳамкорлик қилишга тайёр эканлигини, мамлакатларимиз ва халқларимизнинг гуллаб-яшнаши ва равақ топишига эришишнинг асоси бўлмиш бу тамойилларга оғишмай амал қилишимизни таъкидлаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ, Қозоғистон Республикаси Президенти Н. НАЗАРБОВ, Қирғизистон Республикаси Президенти А. АКАЕВ, Тожикистон Республикаси Президенти И. РАҲМОНОВ, Туркменистон Президенти С. НИЁЗОВ.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

6 март кuni Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов Германиянинг «Йеноптик ГМБХ» фирмаси бошқаруви раиси доктор Лотар Шпэт раҳбарлигидаги делегацияни қабул қилди.

Мамлакатимиз Президенти меҳмонларни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, уларга мамлакатимизда хорижий сармоядорлар учун яратилган шароит ва қўлайликлар ҳақида сўзлаб берди. Ўзбекистон турли хорижий давлатлар, жумладан, Германия билан кенг ҳамкорликни йўлга қўётганини айтди.

Доктор Лотар Шпэт самимий қабул учун миннатдорлик изҳор этиб, ўзи раҳбарлик қилаётган фирманинг Ўзбекистон билан ҳамкорлик режалари ҳусусида сўзлади.

Учрашувда республика Бош вазирининг ўринбосари — ташқи иқтисодий алоқалар вазирини ў. Султонов, Бош вазирининг ўринбосари — республика молия вазирини Б. Ҳамидов иштирок этди.

Қабул маросимида Германиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси К. Куна ҳозир бўлди.

Шу кун «Йеноптик ГМБХ» фирмаси делегацияси республика Вазирлар Маҳкамасига ҳам ташриф буюрди. (ЎЗА).

ПРЕЗИДЕНТГА ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА
Муборак Руза ҳайити муносабати билан самимий табрикларимни йўллайман.

Муҳаммад Ҳусни Муборак,
Миср Араб Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Бисмиллоҳир раҳмонир роҳим!
Муқаддас Ийд ал-Фитр байрамининг кутиб олар эканмиз сиз жаноби олийларини Саудия Арабистонинг подшолиги халқи ва ҳукумати номидан ҳамда шаҳсан ўз номидан шу қутлуг сана муносабати билан самимий табриклаш менга мамнуният бағишлайди.

Қодир оллоҳдан шундай байрамларни кўришни яна насиб этишини, Сиз жаноби олийларига сўхат-саломатлик ва бахт-саодат, қардош Ўзбекистон халқига ҳамда барча аҳли исломга жипслик, равақ ва уларнинг эзгу мақсадларига етказишини илтижо қиламан.

Самимий ҳурмат билан

Икки муқаддас масжид ҳодими
Фахд ибн Абдул Азиз ол Сауд,
Саудия Арабистонинг подшохи.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Бисмиллоҳир раҳмонир роҳим!
Муқаддас Ийд ал-Фитр байрами бошлангани муносабати билан Сиз жаноби олийларига самимий табрикларимни, мустақам сўхат-саломатлик ва бахт-саодат тилаб, қардошлик истакларини йўллайман.

Қодир оллоҳдан яна шундай байрамларни кўришни насиб этишини, Сиз жаноби олийларига, қардош Ўзбекистон халқига ва барча ислом аҳлига эзгулик ва равақ келтиришини илтижо қиламан.

Оллоҳ сизни ўз паноҳида асрасин!

Абдулла ибн Абдул Азиз ол Сауд,
Саудия Арабистонинг валиҳди, Вазирлар Кенгаши
Раисининг ўринбосари, миллий гвардия бошлиги.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Руза ҳайити муносабати билан Сиз жаноби олийларига шаҳсан ўз номидан ҳамда Тунис ҳукумати ва халқи номидан қизғин табриклар йўллайман бахтиёрман.

Сизга сўхат-саломатлик ва бахт-саодат тилаб, Аллоҳ таолодан қардош халқингизга тараққиёт ва бутун муслмон умматига равақ ато этишини илтижо қиламан.

Зайн ал-Обидин ибн Али,
Тунис Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Ийд ал-Фитр байрами муносабати билан Сизга самимий қутловларимиз ва энг эзгу тилакларимизни йўллаймиз. Сизга бахт-саодат, шунингдек мамлакатингиз ва дўст халқингизга узлуksиз равақ тилаймиз.

Қодир Оллоҳдан мана шу бахтиёрлик ва ҳуррамлик байрами кунда барчамизга раҳмат нурини ёғдиришини илтижо қиламиз.
Қобус ибн САИД,
Уммон султони.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Ийд ал-Фитр байрами муносабати билан энг эзгу тилакларимизни йўллаймиз.

Индонезия Республикасининг Ўзбекистондаги элчиси жаноб Ҳасан АБДУЛЖАЛИЛ ва рафиқаси.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АЁЛЛАРИДАН БИР ГУРУҲНИНГ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Иқтисодий, илм-фан, маданият, ҳаёқ таълимнинг ривожлантиришда катта хизматлари ва филология меҳнати учун ҳамда 8 Март халқаро Хотин-қизлар кунини муносабати билан қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРВОБИ»

ШАЙХОВА Хатима Омилонна — Тошкент давлат иқтисодий университети кафедраси профессори, Тошкент шаҳри

(Давоми 2-бетда).

• Бу ҳақда Олий Мажлисининг биринчи сессиясида гапирилган эди

ИҚТИСОДИЙ МУНОСАБАТЛАРНИ ДЕМОКРАТИЯЛАШ — БОЗОР ИСЛОҲОТЛАРИНИНГ МУҲИМ ШАРТИ

Президент Ислам Каримовнинг Ўзбекистон республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясида маърузасини мамлакатимиз меҳнаткашлари чинакам бозор муносабатларини шакллантириш сари қўйилган яна бир дугвор қадам сифатида қутиб олишди. Зеро, бу муҳим ҳужжатда узоқ муддатта мўлжалланган, кенг қамровли ривожланиш дастури — Ўзбекистоннинг сиёсий-иқтисодий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари атрофлича ифодаб берилган.

Иқтисодий ислоҳотларнинг иккинчи босқичида бизнинг олдимизда қандай муҳим вазифа ва режалар турибди?

Ҳозирги босқичдаги энг муҳим ва долзарб вазифалар — мулкнинг муносабатларини тубдан ўзгартириш. Унинг туб моҳияти шуки, мулкни ҳақиқий эгалари қўлга топириши тездаштириш, тадбиркорлик учун кенг йўл очиб бериш ва мулкдорда янги мулк соҳиби туйғусини тарбиялаш керак.

Яна бир долзарб вазифа, асосий муаммо ва устун

йўналиш — бу тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтириш, унинг сифати ҳамда рақобатга бардошлилигини жаҳон бозори талаблари даражасига етказиш мақсадида иқтисодиётда таркибий структуравий ўзгаришларни амалга оширишдир.

Кичик ва ўрта корхоналарни ривожлантириш, уларга кенг имконият ва имтиёзлар яратиб бериш ҳам бугунги энг муҳим ҳал қилувчи масалалар.

Ва нияҳоят, ўтказилаётган ислоҳотлардан асосий кўзланган мақсад миллий валютанинг — сўмимизни мустақамлаш, уни босқичма-босқич жаҳоннинг кучли валюталари билан конвертациялашга, яъни эркин алмашувига эришишдир. Чунки миллий валютанинг мустақам бўлишига давлатимиз қудратли ва обрўли, ҳаёти-миз фаровон бўлади.

Ушбу саҳифада Ўзбекистоннинг иқтисодий-иқтисодий истиқболининг асосий тамойилларини ҳаётга татбиқ этиш борасида амалга оширилаётган тадбирлар хусусида ҳикоя қиламиз.

Қизилқум туманидаги Мирзо Бобур номи мактабда ўқувчи-хўнарандорлар цехи ишлаб турибди. Цех аъзолари ўш бўйлашларига қарамай, самарали меҳнатлари билан эл оғзига туюди.

Тажрибали устозлар мураббийлик қилаётган ушбу

БОЗОРИ ЧАҚҚОН

мўжазгина ишлаб чиқариш масканининг маҳсулотлари роса хариддоргир чиқиб қолди. Устоз ва шогирд тайёрлаётган ўроқ, пичоқ, кетмон, ўрнқосбо, ўқов каби ўнлаб рўзгорбоп буюмлар қишлоқ хонадонлари учун жуда қўл келмоқда.

... Миллий қадриятларимизни тиклашга қаратилган ёш хўнарандорлар цехи тайёрлаган молларнинг бозори чаққонлигига ҳеч қайси ишлаб чиқариш корхонасининг маҳсулоти буй беролмас керак. Негакки, бу моллар ота-бобо-ларимизнинг эски касб-корлари маҳсулидир.

Ҳ. ҲАЙДАВЛОВ.

КОРХОНА ҚУТИЛИШГА ШАЙЛАНАЯТТИ

Тошкент лак-бўёк ишлаб чиқариш ижара заводининг ютуқ ва муаммолари хусусида

Ушбу корхона нафақат Ўзбекистонда, балки Марказий Осиёда, қолверса, Россиянинг Шарқий қисмида лак-бўёк ишлаб чиқарадиган ягона корхона ҳисобланади. Устига устак, бу ерда тайёрланаётган маҳсулотлар сифати жиҳатидан ҳамто Россиянинг Европа минтақасидаги заводларнинг бўёқларидан устунлигига эга. Шу боли Россиянинг ана шу ҳудудда жойлашган заводлар ҳам Тошкент корхонаси билан алоқаларни янада мустақамлашга ҳаракат қиламоқда.

Бу завод аслида ҳар кун 350 тонна, йилга эса 106 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. 1991 йилда мавжуд барча асбоб-ускуналар қайта жиҳозлангани шунга имкон беради. Бироқ 1993 йилда корхонада 39 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқарилиб, бунинг эвазига 36 миллион 736 минг сўм соф даромад олинган бўлса, ўтган йили ушбу кўрсаткич мутаносиб равишда 20 минг тонна ва 39 миллион 156 минг сўмни ташкил этди. Оқибатда жумҳуриятимиздаги мавжуд ишлаб чиқариш корхоналарининг буюртмалари қисман қондирилиб, Аҳоли учун мўлжалланган маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми бор-йўли 54 фоиз бахарилибди. Лак-бўёққа бўлган талаб эса кун сайин орта орталиқ, қамаймаётган. Шундай бир шароитда корхонанинг тўлиқ қувват билан ишлаш олмаётганига сабаб нима?

Авало, шуни айтиш керакки, лак-бўёк ишлаб чиқариш учун ўнга яқин турдаги хомаш, жумладан, ўсимлик ёғи, руқ, пентетриш (қуруқ спирт), глицирин, фтор, ангидрид эритмалари, бир нефрас, пигмент зарур. Ўсимлик ёғидан ташқари барча хомаш Россиядан келтирилади. Мутахассисларнинг айтишича, шулар ичидан руқ эритмаси энг қамб

ҳисобланади. Унинг танқислиги боис маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми пасаймоқда. Бош таъминотчи — Олмалик тоғ-металлургия комбинати эса шартномага кўра, 6 минг 300 тонна ўрнига бор-йўли 2 минг 345 тонна руқ етказиб берди. Иккинчидан, корхонада ишлаб чиқариладиган маҳсулотларнинг аскарияти мўл айирбўшлаганига сарфланаётган.

— Бугунги кунда тўлиқ ижара усулида ишлаётган бўлсак-да, барбиров давлат хўмоясига муҳтожмиз, — дейди бош директор Рўзи Охунов. — Тўғри, ўтган йили ҳукумат томонидан корхонамизнинг хомашига бўлган талабнинг қондирлиш мақсадида 900 миллион Россия рубли ажратилган. Бу маблағга атиги 5 вагон хомаш келтирилди. Ваҳоланки, тўла қувват билан ишлайдиган бўлсак, у бир неча кунга етди, холос.

Бироқ биз «Берсанг» еткан, бермасанг ўзимиз қабилида иш тутайтганимиз йўқ. Асқинча, раҳбарият завод марказий лабораторияси билан биргаликда хомашини жумҳуриятимизнинг ўзидан топишини йўлга қўйишга ҳаракат қилишмоқда. Яъни бизи буюм-малюмлик қайфиятига кен қўйиш учун изланаётган. Бунинг самараси эса кўзга яққол ташланаётган. Масалан, «Навоийэлектромашини» бир-лашмаси билан ҳамкорликда рес-

публикамиздаги мавжуд ён-мой комбинатларида иккиламчи хомаше сифатида ташлаб бериладиган чиқиндилар таркибидан ўсимлик ёғининг ўрнини босадиган ёғли қислоталар ажратиб олиш йўлга қўйилди. «Ўқимелойи» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси мутахассислари билан биргаликда темир чиқиндиларидан йилга 2 минг 400 тонна пигмент моддалари тайёрлайдиган маҳсул цех барпо этилмоқда. Фаргона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида эса оҳак чиқиндиларига қайта ишлов берилиб, маҳсул бўлиб чиқарилади. Шунингдек, Олтинрак нефтин қайта чиқариш заводида нефрас эритмаси тайёрланмоқда. Навоийдаги «Азот» бирлашмасида эса дисперланган сувли бўёқлар учун акрель эмульсияси тайёрлайдиган қўшма корхона барпо этилди. Бунинг аҳамияти шундаки, дисперланган сувли бўёқлар ишлаб чиқариш ҳали дунёнинг ҳеч бир давлатида йўлга қўйилган эмас. Бу, шубҳасиз, экспорт учун маҳсулотлар тайёрлашда қўл келад.

Айни кунда корхонанинг ўзидан эрта-кичи йилга 30 минг тонна эмаль тайёрлаш қувватига эга бўлган цех ишга туширилди. Италиялик ишбилармонлар билан ҳамкорликда мебель лаки ишлаб чиқарадиган қўшма корхона бунёд этилди. Келгусида эса Қорағ, Туркия, Эрон, Покистон давлатларининг энг йирик компаниялари билан ҳамкорликда энгил машиналар учун турли хил бўёқлар, мебель лакари ва бошқа хил маҳсулотлар ишлаб чиқариладиган қўшма корхоналар қуриш кутилмоқда. Ҳозирча ушбу мамлакатлар билан ички томонлама шартномалар тузиш юзасидан иш олиб борилади.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Меҳнатобод туманидаги Ҳамза номи ширкатлар уюшмасида баҳорчи дала ишлари бошланди.

СУРАТЛАРДА: (Чапдан) тракторчилар Маматку Абдулаев, Одилжон Раҳмоновлар; راستда эса шун жараёни тасвирланган.

Х. МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

ФАОЛИЯТИМИЗНИНГ БОШ ДАСТУРИЛАМАЛИ

Ўзбекистон бозор иқтисодиёти тамойилларига асосланган, эркин, очиқ, демократик давлат қуриш йўлидан даража бормоқда. Кунга кеча Олий Мажлисининг биринчи сессиясида, ҳусусан, Президент Ислам Каримовнинг сессияда қилган маърузасида мамлакатда кейинге қисқа муддат ичида бу борада амалга оширилган ишлар атрофлича таҳлил этилди, шунингдек, республикамизнинг сиёсий-иқтисодий ва иқтисодий истиқболининг асосий йўналишлари белгилаб берилди. Иқтисод фанлари доктори, профессор Одилжон Олимжонов билан ана шу маърузанинг асосий мазмунларидан бири — республикамиз иқтисодиётига оид айрим масалалар хусусида суҳбатлашдик.

— Республика Президентининг Олий Мажлис сессиясида қилган маърузасида жумладан, иқтисодий муносабатларни демократиялаш тўғрисида сўз боради. Ана шу жараён ҳақида мутахассис сифатида ўз фикрларини билдирсангиз.

— Дарҳақиқат, маърузада иқтисодий муносабатларни демократиялаш — иқтисодиётимизни ривожлантиришнинг энг муҳим шарт ва бозор ислоҳотларининг бош вазифалари билан бири сифатида алоҳида таъкидланди. Шу пайтга қадар — мустақилликка эришганимиздан бундан ўтган ур ярим йил мобайнида ислоҳотларни амалга ошириш борасида катта муваффақиятларга эришилди. Аввало, ислоҳотнинг ҳуқуқий асосини яратдик, уларни ижриладан билан амалга ошириш учун давлат томонидан катта дастурлар ишлаб чиқилди. Қисқа муддат ичиде кескин иқтисодий ўсишни таъминлай оладиган зарур асос яратилди. Шунингдек, тадбиркорлик билан шуғулланган кенг қатлам юзгага келдики, бугунги кунда улар мамлакатимиз иқтисодиётида ўзларининг салмоқли улушларига эга бўлиб бормоқдалар. Шунга қайт этиб ўтиш жоизки, иқтисодий фаолият соҳасида муайян ютуқларга эришганимизга қарамадан, олдимизда ҳал этилиши лозим бўлган масалалар кўп. Масалан, қишлоқ ҳўжалигини олиб қурайлик. Маълумки, мамлакатимиз иқтисодиётини қишлоқ ҳўжалиги соҳасида тасаввур қилиш қийин. Ҳусусан, давлат бюджетига тушаётган даромаднинг муайян қисми ҳозирча четта сотилаётган қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари ҳиссасига тўғри келмоқда. Ҳўш, маъзур соҳада амалга оширилаётган ислоҳот-

ларнинг йўлида қандай тўғаноқлар учрамоқда? Таҳлиллар шунга кўрсатмоқдаки, қишлоқ ҳўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш бўйича тегишли фармон ва қарорлар, уларга қўшимча бошқа бир қанча ҳўжатлар қабул қилинганга қарамадан, маъзур соҳани ислоҳ қилиш жараёнида жойларда айрим камчиликлар учрамоқда. Айтайлик, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш борасида кенг қўламли ишлар қилинаётган ва улар ўзининг дастлабки ижобий натижаларини бера бошлаганига қарамадан, баъзи жойларда мулкчиликнинг ноқийимлиги ўзгариш билан қийоғланиб қолганмоқда. Шунингдек, баъзан фермер ҳўжалигини, кичик ва ўрта бизнес корхоналарини етарли қўлаб-қувватламаслик, уларга республика ҳўкумати қарорларида кўрсатилган даражада шарт-шароитлар яратиб бермаслик ҳўллари учрамоқда. Албатта, мамлакат миқёсида олганда ҳўдасуийлаштириш борасида муайян ютуқларга эгизмиз ва айтаятган камчиликларга айрим жойлардагина дуч келаямиз. Ҳўш, уларнинг юзгага келиш сабаблари нимада?

— Гап шундаки, қайсида турманда, қишлоқда, жамоа ҳўжалигида ислоҳотлар тақдирини биргича раҳбарга, эскича фикрловчи мутахассисга бериб қўлиб қолмоқда ва афсуски, улар янгиликни жараёнига тўғаноқ бўлаётган ҳўллари ҳали ҳам учраб турибди. Агар, иқтисодиётни демократиялаш йўлидан ижриладан билан бурсак, тўла олинган камчиликларнинг қўли умуман пайдо бўлмас эди. Айтиш жоизки, иқтисодий фаолият билан шуғулланиши мумкин бўлган барча

иқтисодиётнинг кенг халқ омашининг иқтисодий жараёнда рабарвар қатнашиши — иқтисодий ислоҳотларни демократиялашнинг муҳим шартидир. Шунингдек, ҳиссасдорлик жамиятларининг очик турларини қўлайлаштириш ҳам иқтисодиётни демократиялашнинг бир қўрилишдир. Чунки, ёпиқ ҳиссасдорлик жамияти бир жамонинг мулк бўлиб, корхона очик жамиятга айлантирилганда, унинг иқтисодий фаолиятига четдан ҳам одамларнинг иштироки этиши, унинг акцияларини сотиб олиши мумкин бўлади. Яна бир мисол. Давлатимиз томонидан ҳамма мулк шакллари эгаларига эркин иқтисодий фаолият учун бир хил ҳўкукий ва иқтисодий имконият яратиб бериш ҳам иқтисодий муносабатларни демократиялашнинг муҳим жиҳатидир. Қисқа қилиб айтганда, иқтисодиётни янада ривожланиши ва қўйилган масалаларни бериши учун, аввало, юртбошимиз маърузасида қайд этилганлиги, ҳўсийлаштириш соҳасида мулкдор дуч келадиган муаммоларни ечиш, унга кенг йўл очиб бериш, ҳўш қишлоқ мулк эгаларининг кенг қатламини вужудга келтириш мақсада мувофиқдир.

— Иқтисодий ислоҳотда ўрта ва кичик корхоналарни ривожлантиришнинг ўрни қандай?

— Кичик ва ўрта бизнес корхоналарини ривожлантириш масаласи ҳам иқтисодий муносабатларни демократиялаш жараёни билан бевосита боғлиқдир. Жаҳон тажрибаларидан маълумки, ҳар бир тадбиркор, ишбилармон учун барча мавжуд ҳўқуқ ва имкониятларни яратиб берилса, ўрта ва кичик корхоналар жуда қисқа вақт ичиде мамлакат иқтисодиётини юксаликка кўтару оливи воситалардан бирига айланади. Ҳозирги пайтда Ўзбекистонимиз катта қурилиш майдонига айланди. Хоразм ва Андижонда автомобиль корхоналари, Қорувулбозорда нефтни қайта ишлаш, Қизилқумда фосфорит корхоналари барпо этилмоқда. Қўқудмалок ва Мингбулоқ конларини ўзлаштириш ишлари жадал бормоқда. Муборак газни қайта ишлаш, Навоий кон-металлургия, Янги-Ангрн ва Талимаржон ГРЭСларининг янги наватлар-

иқтисодиётини шакллантиришнинг босқичма-босқич йўлидан бориб, миллий пул бирлигини қиритишда ҳам ана шу тамойилга амал қилияммиз. Албатта, пулнинг эркин конвертацияси билан ички конвертациясининг фарқи бор. 1994 йилда эришган натижаларимизнинг илмий таҳлили шунини кўрсатмоқдаки, бугун сўмимизни мамлакат ичиде ички конвертацияланган валюталар сифати қиритиш учун етарли тадбирлар ўтказилмоқда. Аввало, миллий валютанинг қўлга кирган қўндал бослобқоч қечланган ички конвертацияга эга бўлди. Яъни, юртимизда ҳоржиликлар томонидан қўйлаётган қўлаб иншоотларга, республикамиз раванки учун зарур техника, технология, зарур оқиб-оқват ва жиҳозларнинг четдан келтириётган тадбиркорларга, корхоналарга сўмимизнинг конвертацияси борасида катта ёрдам кўрсатилмоқда. Маърузада айтилганлик, 1995 йил давомиде сўмимизни ўз юртимиз доирасида барча эркин конвертирланган валюталарга қечланашарис элмаштириш таъминлаш қўзда тутилмоқда.

Миллий пул жаҳоннинг барча давлатларида эркин алмашадиган даражада этиши эса узоқ муддатни талаб этидиган жараён. Бунинг учун, аввало, мамлакатимиз иқтисодиётини таракқий этиб, ўрта ривожланган давлатлар даражасига чиқиши керак. Бу йўлда катта ишлар қилинмоқда, ҳусусан, юқорида санаб ўтилган йирик иншоотлар қурилиши, мамлакатда амалга оширилаётган жами иқтисодий ўзгаришлар шу мақсадага хизмат қилади. Юртбошимиз маърузасида миллий валютани мустақамлаш йўлида шу кеча-қўндалда амалга оширилиши лозим бўлган ишларга эътиборимизни қаратди, истиснобди қилинаётган ишларнинг тарҳини чиқиб берди.

Умуман, Президентининг Олий Мажлис биринчи сессиясида қилган маърузаси янги — XXI аср бошида турган Ўзбекистонимизнинг узоқ муддатта мўлжалланган, кенг қамровли ўзига ҳў ривожланиш дастуридир. Демократия, иқтисодиёт, маънавият, миллий ҳафсизлик каби қўлаб соҳалар раванкининг асосий та-

мойиллари теран таҳлил этилган ушбу маъруза республикамиздаги янгиликларни тушуниб етган ва ислоҳотларга ўз ҳиссасини қўшаётган ҳар бир фуқаро фаолиятида дастуриламал бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

— Президент ваколатлари муддатини ўзайтириш юзасидан Референдум ўтказиш тўғрисидаги Олий Мажлис қарорининг мамлакатимиз иқтисодий-иқтисодий ҳаётини аҳамияти хусусида ҳам тўхталсангиз.

— Ушбу қарорнинг сиёсий аҳамияти, қўнуний жиҳатлари хусусида мутахассислар матбуотда ўз фикрларини билдирмоқда. Мен иқтисодчи сифатида шунга айтишим мумкинки, мамлакат қўламлидаги йирик иқтисодий дастуриларнинг самара бера болашини учун камида 4-5 йил вақт керак. Демак, парламентнинг янги таркиби ва Президент сайланганидан муддатда ислоҳотнинг наватбатдаги босқичи ниҳонсига етиб, иқтисодда оид галдаги қўнунларни Олий Мажлисда тасдиқлашдек мутаносиб вазият юзга келди. Қолверса, Президент сайлови 1997 йилдан 2000 йилга — Олий Мажлиси сайлов ўтадиган муддатга қўйрилиши орқича сайловбозликнинг олдини олади, кишиларимизни ишдан қалғитмайди, шунинг баробарида керексиз сарф-харажатга ҳам йўл қўймайди.

Одатда, ижтимоий-сиёсий барқарорликка эришган давлатдагина иқтисодиёт баравж ривожланади, юрт ободлиги, халқ фаровонлиги йўлидаги савий-ҳаракатлар қўйилган натижаларни беради. Теварак-афродимиздаги совиқ иттифокдор республикалардан фарқли ўлароқ Ўзбекистонда аҳоли тинч яратувчанлик меҳнати билан машғул. Халқимизнинг осийишта турмуши таъминлангани-ю, юқорида қайд этилган миздек, республикада бошланган кенг миқёсдаги умилбахш ислоҳотларнинг тепасида ҳам юртбошимиз туртибди. Менимча, Президент ваколатлари муддатини ўзайтириш — мамлакатини раҳбари фаолияти бериладиган юксак баҳо, айни пайтда, бошланган ҳайрли ишларни муваффақиятли маррага етказиш учун имконият ҳамдир.

Гулом МИРЗО сўзлашди. (ЎЗА).

НАВРЎЗГА ТАЙЁРГАРЛИК

4 март кун Вазирлар Маҳкамасида Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик қилиш ва уни ўтказиш республика ташкилот қўмитасининг мажлиси бўлди. Мажлиси республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, шу ташкилот қўмитасининг раиси Н. Жўрабеков бошқариб.

Анжуманда ушбу байрамни нишонлаш ҳақидаги республика Вазирлар Маҳкамаси қарорининг бажарилиши, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва пойтахтимизда умумхалқ шодлиғасига тайёргарликнинг бориши тўғрисида масўл ҳодимларнинг ҳисоботлари тингланди.

Ҳар галгидек, бу йил ҳам асосий тантаналар пойтахтнинг Алишер Навоий номидаги Миллий богда ўтказилди.

Байрамга тайёргарлик ишларини янада жонлантириш, байрам тантаналари ўтадиган асосий майдонларни жиҳозлаш ишларини тезлаштириш зарурлиги ўқтириб ўтилди. Шунингдек, пойтахт ва вилоят марказларида, тадбирлар ўтадиган майдонларда халқ истемоли моллари, озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчи расталар ташкил этиш, меҳнат ва уруш фахрийлари, етим-есирлар, болалар ўйлар тарбияланувчилари, буюқчиси қолган хонадонлар, кўп болали оилаларга моддий-матнавий қўмақлаштириш сингари масалаларга эътиборни қучайтириш лозимлиги қайд этилди.

Мажлисида Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, республика Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов, Р. Юнусов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тулганов иштирок этди. (ЎЗА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

АЁЛЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ

МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЙ ХОДИМИ»

КИМ Клавдия Николаевна — Бухоро вилоят давлат филармонияси бош ракс сарнаштирувчиси

КОНДРАТЕНКО Вера Петровна — Самарқанд махсус илмий-таъмирлаш ва ишлаб чиқариш устанонаси цех бошлиғи, Самарқанд вилояти

МИРЖАЛИЛОВА Ҳожаир Ҳайдаровна — Сирдарё вилояти хотин-қизлар қўмитаси раиси

ТУЛАГОНОВА Муҳайе Мирзаалиевна — қасаба уюшмалари Тошкент вилоят кенгаши раиси

ЙУЛЧИЕВА Гулнора Дехқонкина — Тошкент шаҳар Мирзо Улугбек тумани иқтимоий таъминот бўлими мудири, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси

ЧИТКАУСКЕНЕ Галина Максимовна — «Маҳаллий саноат» давлат корпорацияси амалий санъат музейи директори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН КИШЛОҚ ҲЎЖАЛИК ХОДИМИ»

ЭРГАШЕВА Патилла — Фарғона вилояти Бувайда туманидаги «Дустлик» жамоа ҳўжалиғи бригадир

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМИ»

ВОҲИДОВА Рахмо Толибовна — Тошкент давлат педагогика институтини кафедра доценти

НОРҚУЛОВА Раф Ҳусеина — Жиззах давлат педагогика институтини ўқитувчиси

РЕШЕТНИК Светлана Николаевна — Навоий шаҳар, С. Раҳимов номидаги 18-мактаб ўқитувчиси

ХИДИРНИЗОВА Перухон — Тахтақўпир тумани, 1-май номи мактаб директори, Қорақалпоғистон Республикаси

ҚУЙДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАХРИЙ ЁРЛИГИ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ:

ОРИТҚОВА Солиа — Хонқа тумани Қоракўш қишлоғидаги «Рашан» фермер ҳўжалиғининг мудири, Хоразм вилояти

ОТАЖОНОВА Оқилжон — Тўртқўл тумани Оқуновбоб номидаги овул фуқаролар йиғини раиси, Қорақалпоғистон Республикаси

АШПУРОВА Маруса Хазратовна — Жондор туманидаги «Зарафшон» жамоа ҳўжалиғи хотин-қизлар кенгаши раиси, Бухоро вилояти

БАХРОНОВА Ҳалима — Самарқанд шаҳридаги «Кийим» акционерлик жамияти раиси, Самарқанд вилояти

ГУЛОМОВА Нурпониша Ганиевна — Тошкент давлат техника университетини кафедра мудири

ЖУМАБОВЕВА Замира Ҳамролиевна — Фарғона вилояти саноат-савдо концерни «Истикбол» акционерлик жамияти тикувчиси

ЖУНАШЕВА Эркиной Елдашевна — Поп тумани ҳокимининг ўринбосари, Наманган вилояти

ЕДИРОВА Рашида Тулгановна — Арнасай тумани алоқа тармоғининг телефончиси, Жиззах вилояти

ИННОТОВА Саодат — Музобод тумани хотин-қизлар қўмитаси раиси, Сурхондарё вилояти

ЭРНИЗОВА Ойжамол Асеровна — «Сурхон» шифохонасининг бош шифокори, Сурхондарё вилояти

КАҲХОРОВА Саидхон Ваҳобовна — Тўрақўрғон тумани

МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛнинг тўрт йили тарих учун бир нафас ҳам эмас. Аммо ана шу тўрт йил ичида бу кўнра заманига қадалган янги ўзбек давлатчилигининг уруғи яшил новда чиқариб, кўрсам ниҳолга айланди.

Куни кеча Олий Мажлиснинг дастлабки анжуманида қилинган дастурула-мал аҳамиятига молик маърузасида ҳурматли Президентимиз ана шу ниҳолнинг яқин келажақда қандай азамат дарахтга айланиши, унга қандай сув ва нур беришимиз лозимлигини таърифлаб берди. Бу маъруза биз узоқ йиллар мобайнида кўнракан маърузалардан эмас. Унинг ҳар бир бандидан келажак шабадалари эсаётган-дек бўлади. Шунинг учун ҳам биз бу маърузада олга сурилган гоёларга катта эътибор бериб, уларнинг ҳаётга татбиқ этилиши ва яқин замонларда воқеликка айланиши учун жон куйдиришимиз лозим. Бу бизнинг нафақат улуг боқалонларимиз руҳи поки олдидаги, балки ҳали дунёга келмаган авлодларимиз олдидаги бурчимиз ҳамдир. Зеро, агар биз ҳозирги долзарб даврда лоқайдлик ва мужмаллик қилсак, тарихан ғанимат кунларни қўлдан бой берсак, эҳтимол, аждодларимиз руҳи бизни кечирар, аммо келажак авлодлар кечирмаслиги мумкин.

Бугун Истиқлол ниҳоли куёшга бўй чўзиб, кўм-кўк япроқларида кеча яшаб ўтган, бугун яшайётган ва эртага яшайжак ватандошларимизнинг орзу-умидларини акс эттиради. Агар биз маърузанинг ҳар бир бандига қатъий амал қилсак, бу ниҳол ал эҳсолида бу бугун ватда қилаётганимиз неъматларни яқин йиллар ичида беради ҳамда биз бугунги муаммоларимиз ечимини ҳали туғилмаган авлодларга қолдирмаган бўламиз.

Шундай ривоят бор: бу олам эндигина яратилган кезларда Парвардигор умматларини қақариб, уларга курраи заминини бўлиб бера бошлабди. Бир уммати-

га тоғлик, иккинчисига даштлик, учинчисига эса сойлик ер тегибди. Бу тақсимотдан кеч хабар топган уммат Парвардигор қошига етиб келганида, бу иқлимда бирорта ҳам жой қолмаган экан. Аммо Парвардигор умматига катта муруват кўрсатиб, ўзига

жаннат бино қилиш учун танлаган манзилни унга инъом этибди. Бу умматнинг исми Ўзбек, бу манзилнинг ҳозирги номи эса Ўзбекистон экан.

Бу ривоятнинг тағида катта маъно бор. Парвардигор бизга жаннатмакон ерни ато этган. Тоғларимиз ҳам, боғларимиз ҳам, саҳроларимиз ҳам, дарёларимиз ҳам бор. Тупроғимиз устида уммайдиган ўсимлик, тупроғимиз тағида топиладиган маъдан йўқ. Бироқ турли тарихий жараёнлар оқибатида бу жаннатмакон заминдан фазл-баракат қочган эди. Бугун ана шу фазл-баракани мангалаймиз тери ва қалбимиз сели билан қайтаришимиз мумкин. Маърузанинг руҳи ва моҳияти шунга қаратилган.

Каминга маърузадаги гоёларнинг энг яқини, шак-шубҳасиз, маънавият билан боғлиқдир. Аммо шу билан бирга маърузада яна бир гоёл муҳим фикр ҳам борки, у ҳамма соҳага, шу жумладан, маънавият муаммоларига ҳам бевосита тааллуқли. Бу, сўнгги кезларда матбуотимиз саҳифалари, радио ва телевидение тўлқинларидан танқидий фикрнинг чекинганидир. Шубҳасиз, миллий истиқлолнинг ўрнатилиши билан халқимизнинг асрий орзулари рўёбга чиқ-

ди. Лекин Истиқлол офтобининг ўзбек тупроғига нур сочиши билан олам гулистон бўлмаган. Ҳали мустабид тузумнинг оқаваларидан халос бўлишимизга бор. Шу сабабли мавжуд нуқсонларни, янги жамиятни барпо этиш жараёнида пайдо бўлган нохуш таъйишларни ўз вақтида бар-тароф этмоқ лозим.

Етмиш йиллик тарих давомида биз халқимизнинг ижтимоий, бадий ва эсте-

мамлакатда камол топган инсоннинг камолати билан белгиланган.

Истиқлол ниҳоли янги иқтисодий заминда қад кўтара бошлади. Бу замин авваллари йўл қўйиб келган исрофгарчиликни мутлақо хуш кўрмайди. Сувдан ҳам, ҳаводан ҳам, ер ости ва ер усти бойликлари билан ҳам сув-текинга фойдаланилган замонлар ўтмишида қолди.

Яқинда бир дўстона йи-

немис тилида сўзлашмоқчи бўлади. Аммо биз нафақат япон, балки хориждаги ҳар бир кимса сувдек биландиган инглиз тилига ҳам тишимиз ўтмаслигидан терга ботамиз. Республикамизга келаятган бу олим у фузаларнинг аксари инглиз тилидаги манбалар асосида Фитрат, Чўлпон ё Бехбудий ҳаёти ва ижоди билан шуғулланаётган бўлади. Довруғи бутун маданий дунёга кетган бу аллома-

мустабид тузумнинг мева-лари сифатида суриб ташланди. Энди бир-биримизга қандай сеҳрли сўзлар билан мурожаат этишимиз лозим? Агар Солженицин ўз элатига «Граждане России», деб мурожаат этса, биз ҳам ундан ибрат олиб, «Ўзбекистон фуқаролари», дейишимиз шарт эмас-ку. Азизлар, қадрдонлар, жигаргўшалар, ёр-биродарлар, ватандошлар... қандай ажойиб сўзларимиз бор-а!

Яна бир масала. Биз 50-йилларда ўқишни тутатиб, тил ва адабиёт институтига ишга келганимизда, институтида яхшигина ансамбл бор эди. Таниқли тилшунос Фахри Камол гижжада яхши чаларди. Найчи ҳам, дуторчи ҳам, доирачи ҳам ўзимиздан эди. Байрам кунлари зир югуриб артистлари ахтармас эдик. Уша даврлардан кейин мусиқа мактаблари кўпайган бўлса кўпайгани, асло қамайган эмас. Аммо биз ялқовлигимиз орқасида, руҳий лоқайдлигимиз орқасида санъатдан анча узоқлашиб қолдик. Телевизор орқали концерт кўриш бошқа-ю, оилавий йиғинлар, дўстона мажлисларда ўз санъатимизни намойиш этишимиз бошқа. Кўнглимизга чўккан мунгли ё бизни кучган завқ шавқни най чалиб, ё дутор, ё пианино чалиб ифодалашнинг бошқача ҳосиятлари бор. Мусиқа билан ошно бўлган кишининг юрагида инжа туйғулар порляниб туради, ахир!

ХУЛИАС, маданият ва маърифатнинг фусункор уфқлари бизга талпиниб, мушук бўлиб турибди.

Ўзбек халқининг антиқа мақол ва маталлари бор. Шулардан бири каминанинг дилига айниса мос: «Богинда ўригинг бор, Саломинг-алигинг бор».

Бу мақол фақат турфа мевалардан бой боғларимиз ҳақидагина эмас. Ҳар бир киши ҳам руҳий гўзаллиги билан бамисоли бир боғдир. Бу боғин билан мурожаат этганлар. Октябрдан кейин ўртоқ, йўлдош сўзлари уларни тилимиздан қувиб чиқарди. Ҳозир эса бу сўзлар ҳам

Истеъдодли шоир ё олим, бастакор ё рассом ҳадеганда тугилавермайди. Халқ уларни аҳён-аҳёндагина яратди. Истеъдод соҳибларини қадрламаган халқнинг қосаси оқармаган. Агар биз бутун уларни эҳтиёт қилмасак, эртага янги Навоийлар, Улуғбеклар, Бехзодлар туғилади, деб қалбимизда бўлмайди.

Аммо шу билан бирга янги жамият тарбиялаши лозим бўлган фазилатлар ҳам йўқ эмас.

Бояги Эмерсоннинг яна бир ажойиб сўзи бор: «Ҳаёт шу қадар қисқа эмаски, кишилар ҳушумомала ва ҳушалоқ бўлиш учун вақт топа олмасалар». Нақадар ҳикматли, нақадар асл сўзлар бу!

Инқилобдан аввал кишилар бир-бирларига мавлоно, ҳазрат, жаноб, тақсир сингари гўзал сўзлар билан мурожаат этганлар. Октябрдан кейин ўртоқ, йўлдош сўзлари уларни тилимиздан қувиб чиқарди. Ҳозир эса бу сўзлар ҳам

Наим КАРИМОВ.

БОҒИНДА ЎРИГИНГ БОР...

тиқ тафаккур меваларидан кам баҳраманд бўлиб яшадик. Антик дунё ё Киев Руси тарихини ўргандик-ку, аммо асримиз тонгида жун-бишга келган миллий ўй-ғоши ҳаракати тарихидан беҳабар бўлиб ўсдик. Ваҳоланки, масалан, улуг Бехбудий аср бошларидаёқ халқимизни маърифат бўстонига олиб чиқишнинг талайгина тadbир ва чораларини ишлаб чиққан ва ўзи биринчи бўлиб амалга ошира бошлаган эди. У, масалан, ёш авлоднинг беш тилини, ўзбек, араб, форс тилларидан ташқари рус ва бирорта Фарбий Оврупо тилини билишини лозим, деб билган. Айтишларига кўра унинг Парвин исмли қизи зикр этилган тиллар билан бирга француз тилини ҳам яхши билган. Маҳмудхўжа Бехбудий ўз гоёсининг назарий қимматига эга бўлиши билангина кифойланмай, уни ўз оиласида амалга ҳам оширган.

XIX асрнинг эрта тонгида туғилиб, 80-йиллар билан ҳам дийдор кўришган америкалик бир файласуф бор. Ралф Эмерсон деган бу зотнинг шундай учкур сўзлари каминга айниса манзур: «Цивилизациянинг ҳақиқий кўрсаткичи бойлик ва маърифатнинг далолати, шахарларнинг маҳобати ва ҳосилининг салобати билан эмас, балки

гилишда хорижий ишбилармонлардан бири билан ҳамсухбат бўлишга тўғри келди. У бир сўмини ўн сўмга айлантириш илмини яхши ўзлаштирган. Бу унинг, шак-шубҳасиз, фазилати. Аммо соҳиб хонадон уй деворларини безатиб турган расмларни кўрсатиб, «Таниялсизми?» деб сўраганида, меҳмон ўз юртидаги машҳур Аё София масжиди тасвирланган расмни кўриб, елкасини қисди. Агар бизнинг ҳам пултопарларимиз хорижа чиққанларидан, Регистон ё Гўларидан ташқари рус ва бирорта Фарбий Оврупо тилини билишини лозим, деб билган. Айтишларига кўра унинг Парвин исмли қизи зикр этилган тиллар билан бирга француз тилини ҳам яхши билган. Маҳмудхўжа Бехбудий ўз гоёсининг назарий қимматига эга бўлиши билангина кифойланмай, уни ўз оиласида амалга ҳам оширган.

Ҳозир Америка, Олмония, Япония сингари олис мамлакатларда Ўзбекистонга, хусусан, адабиётимиз тарихига ихлос ва қизиқиш катта. Хорижий олимлар бизга тез-тез ташриф буюри турадилар. Шунда, масалан, япон олимлари биз билан, жилла курси, инглиз ё

ЕР ЎЗ ЭҒАСИНИ ТОПМОҚДА

Қорақалпоғистоннинг Эллиқалта туманида республикада биринчилардан бўлиб жамоа асосида деҳқончилик қилишдан воз кечдилар. Тумандаги барча жамоа хўжаликлари ўрнида энди яққа деҳқон хўжаликлари ташкил қилинади. 30 минг гектар атрофидаги деҳқончилик қилинадиган далалар ҳақиқий эгалари қўлига топирилади. Ҳар бир яққа деҳқон хўжалигига ўртача ўн гектар ер ажратилмоқда. Яққа деҳқон хўжалиги эгаси нафақат ўз ерига, балки ўз техникасига, банкда алоҳида ҳисоб рақамига эга бўлади.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

YAMAHA — ASIA

"Ямаха" мусиқа асбоблари ва товуш ускуналари — биринчи қўлдан!
Кафолат муддати — 1 йил

PSR-510; W5;
PSR-SQ16; W7.

Нақд ва нқ йўқазин йўли

билан сўлга сотилади.

Тел.: 53-48-71, 53-10-43.

**ТОШКЕНТ ШАҲРИ САВДО КОРХОНАЛАРИ,
ТИЖОРАТ ДЎКОНЛАРИ ВА БОШҚА
ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ
ДИҚҚАТИГА!**

Мева-сабзавот ва узумчилик бўйича
Ўзбекистон Республикаси уюшмаси
Сизларни ҳамкорликка чорлайди.

Агар Сиз уюшмамизнинг кўндан-кўп муассислари қаторига қўшилишни истасангиз янги хил ичимликлар, хушхўр консерва маҳсулотлари ва ҳишлоқ хўжалик маҳсулотларини имтиёзли нархларда сотиб олишда ишончли воситачига эга бўласиз.

Манзилимиз:

Тошкент шаҳри, Ўзбекистон кўчаси, 41,
"Ўзмевасабзавотузумсаноат" уюшмаси.

Телефонлар: 56-35-03, 56-28-95.

**БАНКНИНГ БОЙЛИГИ
УНИНГ МИЖОЗЛАРИ
БОЙЛИГИДАДИР!
БИЗДА МИЖОЗЛАР ҲАМ
ДОИМ ҲАҚ!**

Бизнинг банкда:

- молиявий аҳвол мутлақ барқарор;
- банк хизматининг бутун мажмуи мужассам;
- касса хизмати;
- бош валюта лицензияси;
- МДХ мамлакатлари ва чет элларда корреспондентлик счётлари;
- банк ишлари бўйича юқори малакали мутахассислар миждозларга бутун иш кунни давомида юқори даражада хизмат кўрсатишда;
- узоқ муддатли ва қисқа муддатли кредитлаш;
- электрон почта тизими бўйича тўлов топшириқларини бир сутка давомида тўлаш;
- ҳар бир миждоз билан яққа иш олиб борилади;
- филиаллар метро линияси ва шаҳар марказида қулай жойлашган.

**"СТРОЙКОММЕРБАНК"
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИДАГИ
ЎНТА ЕТАКЧИ БАНК
ҚАТОРИГА КИРАДИ.**

**Биз юксак фаровонликка
эришишни ҳоҳловчилар билан
биргамиз!**

Банк қуйидаги манзилда жойлашган:
Тошкент, Абай кўчаси, 6
ва Буюк ипак йўли, 63.

Телефонлар:

67-23-62, 67-24-48, 67-24-51.

UZINTOUR

ЖАҲОН ХАВДИ КАФИЛА ТУРПАНДЕК

Сурия

Болгария

Сизнинг дам олишингиз - бизнинг гамхўрлигимиз.

Тошкент шаҳри, Буюк ипак йўли, 115,
("Саёҳат" меҳмонхонасининг орқасида).

Телефонлар: (3712) 68-68-26, 41-51-51,
67-53-87, 45-22-50.
Факс (3712) 67-45-63.

Тошкент шаҳри, Юнусов тумани «БОБОДЕҲҚОН» жамоа корхонаси 300 тоннагача сифатли бозорбоп (1 кг учун 2 сўмдан) бошли пиле сотади ва омондорларда бунд хоналарни юк қўйиш учун ижарага беради. Ҳақи пул ўқазин йўли билан ёки нақд тўланади. Мавоза усулида мол алмашиш ёки ижара ҳақида мол

беринч йўли билан ҳам келишиш мумкин.
Қўшимча маълумотлар учун қуйидаги манзил бўйича мурожаат қилинг: 700084, Тошкент шаҳри, Юнусов тумани, Гани Мамлонов кўчаси, 52-уй, 13-корпус, Телефонлар: 35-62-81, 35-29-82, 35-08-82, 23-04-88.

**Акционерлар, инвесторлар, тижорат
банклари, корхона ва ташкилот раҳбарлари
ДИҚҚАТИГА!**

Ташполтрафкомбинат Сизлар учун қуйидагиларни тайёрлаб беради

Акционерлик жамиятларининг акциялари.
Корхона давлат рўйхатидан ўтганлиги ҳақида ордер.
Сертификатлар, чек дафтарчалари, лоторея билетлари.
Майда-чўйда буюм ва колхоз бозорларида жисмоний шахслардан йиғим олингани ҳақида бир марталик талонлар, сотиш ҳуқуқи ҳақида рухсат гувоҳномаси, арақ-вино ва бошқа молларини сотиш ҳуқуқи ҳақида лицензия. Буларнинг ҳаммаси рўйхатта олинган рақами ва қатъий муҳофазаси билан берилади.
Қаучуқли ва металл муҳр ҳамда штамплар.
Жиддий ҳисобот ҳужжатлари, товар-транспорт накладнойлари.

Қабул муҳофаза, арзон нарх, юқори сифат, қисқа м.д.

44-34-01 : 44-37-92
30
Тошкент шаҳри

